

18 березня 2021 року в Інституті законодавства Верховної Ради України відбулося експертне обговорення «Правове забезпечення європейської інтеграції України: тенденції та перспективи». Увага учасників була зосереджена на стані наближення українського законодавства до європейських стандартів згідно з Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Відкриваючи обговорення, в.о. директора Інституту законодавства, член-кореспондент НАН України *Євген Бершеда* привернув увагу учасників до того, що 11 лютого 2021 року Європейський Парламент схвалив доповідь про імплементацію Україною Угоди про асоціацію. Щорічний документ містить як важливі для України політичні меседжі та оцінку прогресу у виконанні Угоди, так і конструктивну критику з питань реформування судової системи, боротьби з корупцією і верховенства права. Європарламент закликав Україну продовжувати ключові реформи у сферах економіки, енергетики та адміністративного устрою, незважаючи на складнощі, пов'язані із наслідками пандемії COVID-19.

Народний депутат України, академік НАН України *Олександр Копиленко* підкреслив, що Угода про асоціацію та поглиблену і всеосяжну зону вільної торгівлі (ПВЗВТ) залишається дорожньою картою реформ в Україні, гармонізації законодавства із міжнародними стандартами, поступової інтеграції до Спільного ринку ЄС із повним розкриттям потенціалу та переваг ПВЗВТ. Важливим є підсумок 22-го самміту ЄС – Україна, який зазначив значний прогрес нашої держави у зближенні національного законодавства як із європейськими, так і міжнародними стандартами.

Завідувач відділу європейського права та міжнародної інтеграції Інституту законодавства, доктор юридичних наук, професор *Олена Гріненко* відзначила, що Угода про асоціацію між Україною і ЄС є комплексним документом, який, поряд із визначенням конкретних зобов'язань, передбачає виконання інших міжнародних договорів та закріплює можливість укладання додаткових політичних домовленостей, наближаючи національне законодавство до міжнародних стандартів та права ЄС. Вона звернула увагу на низку міжнародних актів, підписаних Верховною Радою України декілька років тому, проте не ратифікованих, зокрема – Конвенцію Міжнародної організації праці № 173 1992 року про захист вимог працівників у випадку неплатоспроможності роботодавця, Конвенцію про захист прав і гідності людини щодо застосування біології та медицини (Конвенцію про права людини та біомедицину), Додатковий протокол до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму і т.д.

Заступник завідувача відділу європейського права та міжнародної інтеграції, кандидат юридичних наук *Анна Кондратова* наголосила на тенденціях розвитку права ЄС. У Резолюції 2019/2202(INI) від 11 лютого 2021 року Європейський Парламент підтримує посилення галузевої співпраці між Україною та ЄС у таких пріоритетних сферах, як цифрова економіка,

енергетика, зміна клімату та торгівля, а також вітає амбіції України щодо наближення до єдиного цифрового ринку ЄС та реалізації політики «Зеленої угоди» із перетворенням до 2050 року Європи на кліматично нейтральний континент.

Цю тезу підтримала головний науковий співробітник Інституту законодавства, доктор юридичних наук *Тетяна Телькінен*. Щороку Європейська Комісія ухвалює робочу програму, де зазначені ключові пріоритети та заходи на наступний рік. Мета цієї програми – поінформувати суспільство та законодавців про політичні зобов'язання, нові ініціативи та плани ЄС на майбутній рік. Так, програма 2021 року спрямована на довгострокове перетворення європейської економіки. У ній передбачено перехід від стратегії до реалізації за шістьма пріоритетами. Першим є європейський зелений курс, що охоплює багато сфер — від збільшення використання відновлюваних джерел енергії до їх енергетичної ефективності, від екологічно-обережного використання родючих земель до торгівлі квотами на вуглецеві викиди тощо. Згідно з другим пріоритетом Комісія готує дорожню карту до 2030 року, яка буде пов'язана з правом на зв'язок, підвищенням навичок державних службовців у сфері надання цифрових державних послуг та забезпеченням кібербезпеки. У зв'язку із тим, що програма Комісії, як правило, є основою для внесення змін і прийняття нових директив та регламентів Європейським Парламентом, – вона має братися до уваги українськими парламентарями.

На реформуванні судочинства та його ролі у виконанні Угоди про асоціацію зупинилася головний консультант відділу моніторингу законодавства Інституту, доктор юридичних наук, професор *Наталія Камінська*. Зокрема, під час підсумкової прес-конференції за результатами сьомого засідання Ради асоціації Україна – Європейський Союз наголошувалося на необхідності активізації зусиль щодо зміцнення верховенства права й забезпечення незалежної та ефективної роботи антикорупційних і судових інституцій.

Старший науковий співробітник Інституту законодавства, кандидат юридичних наук *Віктор Базов* звернув увагу на те, що Угода про асоціацію між Україною та ЄС є прикладом нового покоління угод, які Союз укладає з третіми державами. При цьому законотворцям слід обережніше обирати спосіб гармонізації з огляду на правовий характер норм, що імплементуються, та їх відповідність національним нормативно-правим актам, що мають вищу юридичну силу.

Головний науковий консультант відділу з конституційних питань та державного будівництва Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України *Оксана Мірошниченко* зупинилася на важливості попередньої оцінки текстів проекту закону відповідно до міжнародних зобов'язань України, що дозволяє вчасно виявити недоліки регулювання й усунути їх до прийняття проекту закону. Результати аналізу можуть слугувати

предметом як окремого висновку, так і частиною правового/фахового висновку. Сьогодні формат правової/фахової експертизи зазвичай обмежується порівнянням із чинним законодавством України та загальними положеннями міжнародних договорів без детального заглиблення у вимоги Угоди про асоціацію, право ЄС та міжнародні стандарти. Водночас зобов'язання України у сфері європейської інтеграції зазвичай вимагають концептуальної зміни підходів законодавчого регулювання в Україні. Тому врахування результатів аналізу під час здійснення правової/фахової експертизи дає можливість обрати найкращий підхід до імплементації міжнародних норм у національне законодавство. У цьому контексті є важливою роль структурного підрозділу парламенту, який може виконати координаційну функцію та бути арбітром у ході консультацій.

Завершуючи обговорення, завідувач відділу теорії і практики законотворчої діяльності Інституту законодавства, доктор юридичних наук *Ірина Костицька* підкреслила, що успіх євроінтеграції залежить від злагодженості і взаємодії законодавчої, виконавчої та судової гілок влади.